

MUS'AB IBN 'UMAIR

Islams förste sändebud

Denne man bland profeten Muhammads ﷺ följeslagare – hur väl passar det sig att vi börjar med honom. Han var Quraishs blomma, den skönaste och mest ungdomlige! Historiker och berättare beskriver honom som ”den mest förtjusande av Makkaborna”.

Han föddes och växte upp i välstånd, och han fostrades i dess lyx. Kanske fanns det ingen pojke i Makkah som bortskämdes av sina föräldrar som Mus'ab ibn 'Umair. Denne glättige unge man, smeksam och bortskämd, damernas samtalsämne i Makkah, smycket i dess sällskap och sammankomster – är det möjligt att han kan vara en av troens legender?

Vid Allah, vilket fascinerande öde, berättelsen om Mus'ab ibn 'Umair eller Mus'ab den Gode, som han kallades bland muslimerna! Han var en av dem som islams formade och som profeten Muhammad ﷺ uppfostrade.

Men vem var han? Hans berättelse är en stolthet för hela mänskligheten. Den unge mannen hörde en dag det som Makkahborna hade börjat höra om Muhammad den Sannfärdige, att Allah hade sänt honom som en bärare av glada budskap och en varnare för att kalla dem till dyrkan av Allah, den Ende Guden. När Makkah sov och vaknade talades det om inget

annat än profeten Muhammad ﷺ och hans religion, och denne bortskämde pojke var en av de mest uppmärksamma lyssnarna.

Det berodde på att trots att han var ung, blomman i sällskap och sammankomster, var yttre klokhet och sunt förnuft bland Mus'abs karaktärsdrag.

Han hörde att profeten ﷺ och de som trodde på honom möttes långt ifrån Quraishs förnämna män och stormän vid As-Safaa i Al-Arqam ibn Al-Arqams hus - Dar Al-Arqam. Han dröjde inte. Han gick en natt till Dar Al-Arqam, längtansfull och orolig. Där mötte profeten ﷺ sina följeslagare, reciterade Koranen för dem och bad till Allah den Upphöjde tillsammans med dem. Mus'ab hade knappt satt sig ner och begrundat de koranverser som profeten ﷺ reciterade, förrän hans hjärta blev det utlovade hjärtat den natten.

Glädjen var nära att slita honom från hans plats när han fylldes av en vild hänförelse. Men profeten ﷺ lade sin välsignade högra hand på hans bultande hjärta, och havsdjupets stillhet fyllde hans hjärta. I ett ögonblick framstod den unge man som just hade blivit muslim med mer visdom än hans ålder och en beslutsamhet som skulle förändra tidens gång!

Mus'abs moder var Khunaas bint Maalik, och folk fruktade henne nästan till skräckens gräns, eftersom hon besatt en stark personlighet. När Mus'ab blev muslim, var han varken försiktig inför eller rädd för någon på jordens yta utom sin moder. Även om Makkah, med alla sina avgudar, förnämna män och öknar, skulle utmana honom, skulle han möta det. Vad gäller en tvist med sin moder - detta var ett omöjligt skräckscenario - så tänkte han snabbt och beslöt att hålla sin islam hemlig tills Allah ville annorlunda. Han fortsatte att besöka Dar Al-Arqam och ta lärdom av profeten ﷺ. Han nöjde sig med sin tro och undvek sin moders vrede, hon som inte visste om att han hade omfamnat islam.

Men Makkah höll på den tiden inga hemligheter, ty Quraishs ögon och öron fanns överallt, mycket vaksamma och kontrollerade varje fotspår i dess heta sand. En gång såg 'Othman ibn Talhah honom stadigt gå in i Al-Arqams hus, sedan såg han honom en andra gång be bönen som Muhammad. Knappt hade han sett honom förrän han snabbt sprang med nyheten till Mus'abs moder, som blev förbluffad av den.

Mus'ab stod inför sin moder, folket och Makkahns förnämna män som

samlats omkring honom, och berättade för dem den obestridliga sanningen och reciterade Koranen med vilken profeten ﷺ renade deras hjärtan och fyllde dem med heder, visdom, rättvisa och gudsfuktan. Hans moder riktade ett hårt slag mot honom, men den hand som var ämnad som en pil snart gav vika inför det kraftfulla ljuset som ökade glansen i hans ansikte med oskyldig ära, ty det krävde respekt med sin stilla tillförsikt. Hans moder skonade honom dock, under trycket av sitt moderskap, från slagen och smärtan, trots att det låg i hennes makt att hämnas för de gudar han hade övergivit. I stället förde hon honom till ett hårt hörn av sitt hus och stängde in honom där. Hon satte bojor på honom och fängslade honom där tills han hörde nyheten om emigrationen (hijra) av några av de troende till Abessinien. Han tänkte och lyckades lura sin moder och sina vakter, och flydde så till Abessinien.

Där stannade han i Abessinien med sina medemigranter och återvände sedan med dem till Makkah. Han emigrerade också till Abessinien för andra gången med de följeslagare som profeten ﷺ rådde att emigrera och som lydde. Men vare sig Mus'ab var i Abessinien eller Makkah, manifesterade sig hans troserfarenhet på alla platser och vid alla tider.

Mus'ab blev övertygad om att hans liv hade blivit gott nog att offras för den Högste Skaparen och den Store Skaparen. Han gick ut en dag till några muslimer medan de satt runt profeten ﷺ, och knappt såg de honom förrän de sänkte sina huvuden och fällde några tårar, för de såg honom bära nötta kläder. De var vana vid hans tidigare utseende innan han hade blivit muslim, då hans kläder hade varit som trädgårdsblommor, eleganta och doftande.

Profeten ﷺ såg honom med visdomens ögon, tacksam och kärleksfull, och hans läppar log vackert när han sade: "Jag såg Mus'ab här, och det fanns ingen yngling i Makkah som var mer bortskämd av sina föräldrar än han. Sedan övergav han allt detta av kärlek till Allah och Hans profet!"

Hans moder hade berövat honom all den lyx han hade överväldigats av, när hon inte kunde återföra honom till hennes religion. Hon vägrade låta någon som hade övergivit deras gudar äta av hennes mat, även om han var hennes son. Hennes sista kontakt med honom var när hon försökte fängsla honom en andra gång efter hans återkomst från Abessinien, och han svor att om hon gjorde det, skulle han döda alla som kom till hennes hjälp för att låsa in honom. Hon kände sanningen i hans beslutsamhet när han var fast besluten att göra något, och sade därför adjö till honom gråtande.

Avskedsstunden avslöjade ett märkligt vidhållande av otro å hans moders sida, och ett ännu starkare vidhållande av tron å hennes sons sida. När hon sade till honom, medan hon körde ut honom ur sitt hus: "Gå din väg, jag är inte längre din moder," gick han nära henne och sade: "O moder, jag ger dig råd och mitt hjärta är hos dig, var snäll och vittna om att det inte finns någon gud utom Allah och att Muhammad är Hans tjänare och sändebud." Hon svarade honom, arg och rasande: "Vid stjärnorna, jag skall aldrig inträda i din religion, för att förnedra min ställning och försvaga mitt förstånd!"

Så lämnade Mus'ab den stora luxen som han hade levt i. Han nöjde sig med ett hårt liv han aldrig upplevt tidigare, bar de grövre kläderna, åt en dag och gick hungrig en annan. Denna ande, som var grundad i den starkaste tron, prydd med Allahs ljus, gjorde honom till en annan man, en som tilltalar andra stora sjäalars ögon.

Medan han befann sig i detta tillstånd, uppdrog profeten ﷺ honom med det största uppdraget i hans liv, nämligen att vara hans sändebud till Al-Madinah. Hans uppdrag var att undervisa de Ansaar som trodde på profeten ﷺ och som hade svurit sin trohet till honom vid 'Aqabah, att kalla andra till islam och att förbereda Al-Madinah för den stora Hijrans dag. Bland profetens ﷺ följeslagare fanns det vid den tiden andra som var äldre än Mus'ab och mer framstående och närmre profeten ﷺ i familjebanden. Men profeten ﷺ valde Mus'ab den Gode, medveten om att han anförtrodde honom den viktigaste uppgiften på den tiden och lade i hans händer islams öde i Al-Madinah. Den strålande staden Al-Madinah var bestämd att bli hijrans hem, islams predikanter och framtidens befriares utgångspunkt. Mus'ab var vuxen den uppgift och det förtroende som Allah hade gett honom, och han var utrustad med ett utmärkt förstånd och en ädel karaktär. Han vann Madinabornas hjärtan med sin gudsfruktan, rättskaffenhet och uppriktighet. Och så omfamnade de Allahs religion i skaror. Vid den tid profeten ﷺ sände honom dit, hade endast tolv muslimer svurit trohet till profeten ﷺ vid 'Aqabahlöftet. Han hade knappt fullgjort några månader förrän de svarade på Allahs och profetens ﷺ kallelse. Under nästa vallfartsäsong sände Madinah-muslimerna en delegation av 70 troende män och kvinnor till Makkah för att möta profeten ﷺ.

De kom med sin lärare och sin profets sändebud, Mus'ab ibn 'Umar. Mus'ab hade bevisat, genom sitt goda omdöme och sin förträfflighet, att

profeten ﷺ visste väl hur han skulle välja sina sändebud och lärare.

Mus'ab hade förstått sitt uppdrag väl. Han visste att han var en kallare till Allah och en predikant av Hans religion, som kallar människor till rätt vägledning och den rätta vägen. Liksom profeten ﷺ som han trodde på, var han inte mer än en förmedlare av budskapet. Där stod han stadigt, med As'ad ibn Zoraarah som värd, och de båda brukade besöka stammar, bosättningar och sammankomster, reciterande för folket det han hade av Allahs Bok och ingjutande i dem att Allah inte är mer än en Ende Gud.

Han hade mött vissa situationer som kunde ha satt punkt för hans liv och dem som var med honom, om det inte vore för hans aktiva, intelligent, stora förstånd. En dag överraskades han medan han predikade för folket av att finna Usaid ibn Hudair, ledare för 'Abd Al-Ashhal-stammen i Al-Madinah, möta honom med en spänd pil.

Han rasade av vrede och fientlighet mot den som hade kommit för att fördärva hans folks religion genom att berätta för dem att överge sina gudar och tala till dem om idén om en Ende Gud som de inte kände till förut och aldrig hade hört talas om. Deras gudar var för dem centrum för deras dyrkan. När någon av dem behövde dem, kände han deras platser. De åkallade dem om hjälp. Så tänkte och föreställde de sig!

Vad gäller Muhammads Gud, till vilken detta sändebud kallade, kände ingen till Hans plats, och ingen kunde se Honom! När muslimerna som satt runt Mus'ab såg Usaid ibn Hudair avancera i sin ohämmade vrede, blev de förskräckta, men Mus'ab den Gode stod fast. Usaid stod inför honom och As'ad ibn Zoraarah och skrek: "Vad har fört er hit? Kommer ni för att fördärva vår tro? Gå er väg om ni vill bli räddade!"

Och likt havets lugn och dess kraft, inledde Mus'ab sitt fina tal och sade: "Vill du inte sätta dig ner och lyssna? Om du gillar vår sak kan du ta emot den, och om du inte gillar den, skall vi skona dig från det du avskyr."

Allah är den störste! Vilket storslaget inledande vars slut skulle bli ljuvligt! Usaid var en eftertänksam och klok man, och här såg han Mus'ab bjuda in honom att lyssna och inget mer. Om han övertygades skulle han ta emot det, och om han inte övertygades, skulle Mus'ab lämna hans grannskap och hans klan och flytta till ett annat grannskap utan skada, och utan att skada. Där och då svarade Usaid honom och sade: "Nåväl, det är rättvist," och han lade ner sin pil på marken och satte sig ner och lyssnade.

Mus'ab hade knappt läst Koranen, förklarar det uppdrag som Muhammad

honom. Mus'ab såg det överhängande hotet, och lyfte fanan högt och skrek: "Allahu Akbar! Allah är den Störste!" likt ett lejons rytande. Han vände sig om och hoppade till vänster och höger, kämpande och dödande fienden. Allt han ville var att dra fiendens uppmärksamhet till sig för att avleda deras uppmärksamhet från profeten ﷺ. Han blev sålunda som en hel armé i sig själv. Ja, Mus'ab gick ensam i strid som om han vore en armé av jättar, lyftande fanan i helighet med en hand, slaende med sitt svärd med den andra. Men fienderna mångfaldigades mot honom. De ville trampa på hans lik för att kunna finna profeten ﷺ.

Låt oss låta ett levande vittne beskriva för oss den sista scenen av Mus'ab den Store. Ibn Sa'd sade: Ibrahim ibn Muhammad ibn Sharhabeel Al-'Abdiy berättade från sin fader, som sade: Mus'ab ibn 'Umair bar fanan på Uhud-dagen. När muslimerna skingrades, stod han fast tills han mötte Ibn Qumaah som var en riddare. Han slog honom på hans högra hand och högg av den, men Mus'ab sade: "Och Muhammad är inte mer än ett sändebud. Sändebud har gått bort före honom" (3:144). Han bar fanan med sin vänstra hand och lutade sig mot den. Han slog hans vänstra hand och högg av den, och så lutade han sig mot fanan och höll den med sina överarmar mot sitt bröst, och sade hela tiden: "Och Muhammad är inte mer än ett sändebud. Sändebud har gått bort före honom." Sedan träffade en tredje honom med sitt spjut, och spjutet gick igenom honom. Mus'ab föll och sedan föll fanan.

Nej, martyrskapets grädde hade fallit! Han föll efter att ha kämpat för Allahs skull i det stora offrets och troens slag. Han hade tänkt att om han föll, skulle han bli en språngbräda till profetens ﷺ död, eftersom denne skulle vara utan försvar och skydd. Men han utsatte sig för fara för profetens ﷺ skull, överväldigad av sin rädsla för och kärlek till honom, och fortsatte att säga med varje svärdshugg som föll på honom från fienden: "Och Muhammad är inte mer än ett sändebud. Sändebud har gått bort före honom" (3:144). Denna vers uppenbarades senare, efter att han hade uttalat den.

Efter det bittra slaget fann de den rättsinnige martyrens lik liggande med ansiktet i dammet, som om han fruktade att se när skada drabbade profeten ﷺ. Så dolde han sitt ansikte för att undvika synen. Eller kanske var han blyg när han föll som martyr, innan han försäkrat sig om Allahs profets säkerhet, och innan han tjänat till det yttersta, vaktande och skyddande honom.

Allah är med dig, O Mus'ab! Vilken stor livsberättelse!

Profeten ﷺ och hans följeslagare kom för att besiktiga slagfältet och ta farväl av dess martyrer. Vid Mus'abs kropp stannade han, och tårar droppade från profetens ögon. Khabbab ibn Al-Arat berättade: Vi emigrerade med profeten ﷺ för Allahs skull, och så blev vår belöning skyldig hos Allah. Några av oss gick bort utan att ha njutit något i detta liv av sin belöning, och en av dem var Mus'ab ibn 'Umair, som led martyrdöden på Uhud-dagen. Han lämnade ingenting efter sig utom ett stycke fransigt ylletyg. Om vi täckte hans huvud med det, var hans fötter otäckta, och om vi täckte hans fötter med det, var hans huvud otäckt. Profeten ﷺ sade till oss: "Täck hans huvud med det och lägg idhkhir-gräs över hans fötter."

Trots den djupa, sorgliga smärta som profeten ﷺ led över förlusten av sin farbror Hamzah och stympningen av hans lik av avgudadyrkarna på ett sätt som drog tårar från profeten ﷺ och krossade hans hjärta; trots att slagfältet var strött med hans följeslagares lik, alla av vilka representerade toppen av sanning, gudsfruktan och upplysning; trots allt detta stod han vid sin förste sändebuds lik, tog farväl av honom och grät bittert. Ja, profeten ﷺ stod vid Mus'ab ibn 'Umairs kvarlevor och sade, medan hans ögon flödade med tårar, kärlek och trohet: "Bland de troende finns män som har hållit fast vid sitt förbund med Allah" (33:23).

Sedan kastade han en sorgsen blick på klädnaden i vilken han var svept och sade: "Jag såg dig i Makkah, och det fanns inget mer dyrbart smycke, inget mer framstående än du, och här ligger du barhodat i en klädnad!" Sedan blickade profeten ﷺ på alla martyrerne på slagfältet och sade: "Allahs profet vittnar om att ni är martyrer inför Allah på Uppståndelsens dag." Sedan samlade han sina levande följeslagare runt sig och sade: "O folk, besök dem, kom till dem och hälsa på dem. Vid Allah, ingen muslim skall hälsa på dem utan att de skall hälsa honom tillbaka."

Frid vare med dig, O Mus'ab. Frid vare med er, O martyrer. Allahs frid och välsignelser vare med er!